

PAIKUSE ALEVIKU ARENGUKAVA 2011-2016

Jaanuar 2011

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Ülevaade Paikuse alevikust.....	4
1.2 Hinnang piirkonna olukorrale.....	8
2. Visioon ja arengueesmärgid	9
2.1 Visioon	9
2.2 Piirkonna prioriteetid	9
3. Piirkonna tegevuskava	10
4. Arengukava jälgimine ja hindamine.....	13
Kasutatud materjalid	14

Sissejuhatus

Paikuse vald asub Pärnu ja Sindi linna vahel ning saab alguse Pärnu ja Reiu jõe ristumiskohalt. Läänes piirneb vald nimetatud jõgede, põhjas Kõrsa rabaga. Valla idaosas laiub Soomaa Rahvuspark oma puutumatu loodusega. Valla keskuseks on Paikuse alevik, kus paikneb u 70% omavalitsuse rahvastikust.

Paikuse vallast on arenemas meeldiv kodu rajamise ja puhkuse veetmise piirkond. Soodne geograafiline asukoht ja hea ühendusteede võrk on olnud aluseks ettevõtluse kiirele arengule. Paikuse alevikus ja viies külas (Seljametsa, Silla, Tammuru, Vaskrääma, Põlendmaa) tegeldakse peamiselt puidu, turba ja metalli töötlemisega. Põllumajandusega tegeldakse eelkõige taludes. Jõudsalt arenevad aleviku tootmiskeskus, Tammuru ja Silla tehnikülad.

Tööealiste elanike arv Paikuse vallas on küllalt suur – u 2400 inimest. Problemaatiline on aga asjaolu, et enamik elanikke töötab väljaspool valda (u 80%), kuna töökohti lihtsalt ei jätku. Samuti on tagasihoidlik hõivatute hulk maamajanduses ja eriti turismi valdkonnas, mis omakorda näitab viimati nimetatud sektori suhtelist nõrkust.

Kommertsteenuste ja kaubanduse võrk vallas, eeskätt selle keskuses on vähearenenud. Vallakeskuses on mõned kauplused. Puuduvad sularahaautomaat, saun, korralik kaasaegne kaubanduskeskus. Ka valda läbivatel suurematel teedel puudub valla piires trassiteenindus – bensiinijaamad, kiirsõgikohad jms.

Paikuse aleviku arengukava on koostatud eesmärgiga leppida piirkonna elanikega kokku põhimõtted ja ühised väärtused, mida oma elukeskkonna arendamisel silmas pidada. Samuti selleks, et määratleda ühiselt peamised valukohad ja tegevusprioriteetid lähitulevikus.

Paikuse aleviku arengukava on arenev dokument, mida täiendatakse ja parandatakse vastavalt vajadusele, aga mitte harvemini kui üks kord aastas. Oluline on, et võimalikult paljud elanikud oleksid dokumendi loomisesse kaasatud ning jagaksid siin kirjeldatud seisukohti.

Käesoleva dokumendi koostamist alustati 2010. aasta lõpul. Valla eelarve- ja arengukomisjoni laiendatud istung, kus olid esindatud teised komisjonid, vallavalitsus ja allüksused, samuti kolmanda sektori esindajad, sh Sillaküla MTÜ ja Paikuse Loometegevuse Keskus käsitles seda 2011. a jaanuari algul, arengukava projekt saadeti kõigile kommenteerimiseks, elanikud esitasid oma ettepanekud ja uus versioon arengukavast esitati jaanuaris 2011 ja elanikud kommenteerisid seda ja esitasid veel täiendusettepanekuid.

Arengukava viimane versioon kinnitati veebruaris 2011 Paikuse Vallavalitsuse poolt, kus lepiti kokku ka konkreetsed tegevused ja nende eest vastutajad.

1. Ülevaade Paikuse alevikust

Käesolevas peatükis antakse ülevaade Paikuse vallast ja selle keskusest – Paikuse alevikust ning nende iseloomulikematest karakteristikutest, tuues ühtlasi välja ka piirkonna tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud.

Paikuse aleviku paiknemine

Paikuse valda iseloomustab üldiselt soodne territoriaalne asend. Vald piirneb Pärnu ja Sindi linna ning Sauga, Tori, Surju ja Tahkuranna valdadega Pärnumaal ning lisaks Kõpu vallaga Viljandimaal. Valla suuremad asulad on tihedalt lõimitud Pärnu linnastusse.

Vallakeskus, Paikuse alevik, asub Pärnu-Sindi arengukoridoris, 7 km kaugusel Pärnu kesklinnast ja 3 km kaugusel Sindi linnakeskusest. Valla loodepiiril kulgeb Pärnu jõgi ning edelapiiril Reiu jõgi. Valla pindala on peale Keraamika piirkonna (2,3 km²) lisandumist 2000. a juunil 177,1 km². Pindala poolest on vald üks Pärnumaa väiksematest kohaliku omavalitsuse üksustest.

Joonis 1. Paikuse valla paiknemine

Allikas: www.maaamet.ee

Paikuse valla elanikkond ja asustus

Paikuse vallas elab kodulehe andmetel 3907 inimest (jaanuar 2011). Valla rahvaarv on viimastel kümnendil stabiilselt suurenenud u 100 inimese võrra aastas, viimasel kahel aastal siiski vaid mõnekümne võrra. Toimunud pikaajalist rahvaarvu kasvu on toetanud nii positiivne kohapealne iive kui ka positiivne rändesaldo. Kui üldiselt on olulist osa mänginud uute elanike sisseränne, siis 2009. ja 2010. aastal ainult iive – vastavalt +26 ja +39.

Tabel 1. Paikuse valla elanike vanuseline koosseis (seisuga 1.01.2011)

	Mehed	Naised	Kokku	Osakaal
18 a ja nooremad	494	506	922	26%
19-62aastased	1188	1208	2396	61%
Üle 63 a	210	301	511	13%

Kokku	1892	2015	3907	100%
-------	------	------	------	------

Allikas: www.paikuse.ee

Valla elanikkonna arvu mõjutab enim asend Pärnu linnastus (tõenäoline on jätkuvalt positiivse sisserände saldo). Küll aga on oluline sellise stsenaariumi jätkumisel kohalike tehnilise infrastruktuuri jätkuv arendamine, pakkumaks elanikele piisavalt teenuseid. Probleemseks võib osutuda ka kohapealsete töökohtade arv, kui elanike arv piisavalt kasvab.

Valla arengut mõjutab elanikkonna suurenemine järgmiselt:

- muutused maakasutuses, kuivõrd juurde on tarvis uusi elamuid, sh töökohtade tagamiseks tootmishooneid;
- suureneb nõudlus sotsiaalse infrastruktuuri järele – kool ja lasteaed esmajoones;
- suureneb nõudlus kohalike teenuste järele – kaubad ja teenused;
- suureneb nõudlus vaba aja veetmise võimaluste järele;
- suureneb tööjõu pakkumine – tarvis on juurde luua uusi töökohti.

Joonis 2. Paikuse aleviku paiknemine

Allikas: www.maaamet.ee

Paikuse vald jaguneb territoriaalselt üheks alevikuks ja viieks külaks. Rahvastik on kontsentreeritud Paikuse alevikku – üle 70% elanikkonnast, kusjuures aleviku elanike hulk on suurenenud alates 2000. aastast 28% ehk u 500 inimese võrra. Paikuse alevikus elab kokku 2614 inimest, kellest mehed on 1236 ning naised 1378 inimest.

Paikuse valla tööhõive ja ettevõtlus

Tööealisi inimesi on vallas kodulehe andmetel 2400, töökohti on vallas aga parimatelgi aastatel olnud vaid pisut üle 900. Seega asub suuremal osal elanikkonnast töökoht väljaspool valla piire.

Valla territooriumil töötab kõige rohkem inimesi tööstuses, järgnevad eelarvelised asutused (Politseikool, RMK, valla hallatavad asutused) ning kaubandus, toitlustus ja teenindus – vaid 3% on tegevad põllumajanduses.

Avalikus sektoris töötab valla elanikke rohkem kui mujalt pärit inimesi, ületades 50% taseme kogu avaliku sektori töökohtade hulgast. Tagasihoidlik on töökohtade arv maamajanduses ja eriti turismi valdkonnas.

2010. a seisuga oli vallas kokku 756 töökoha, mis tähendab, et töökohtade arv vallas jääb oluliselt alla tööealise elanikkonna arvukusele. Küllalt iseloomulik on tööalane pendelränne vallast välja teistesse asulatesse ja ka valda sisse. Üle poole töökohtadest paikneb Paikuse alevikus.

Viimase aasta jooksul on sulgenud ukse kolm ettevõtet, kus kokku oli 152 töökohta, suurim neist oli 130 töötajaga Paikuse Saeveski.

Paikuse valda iseloomustab tasakaalustatud majandus. Seal on atraktiivne investeerimis- ja ettevõtluskeskkond. Lähedus Pärnu transpordisõlmedele ja sadamale pakub valla ettevõtetele head logistilist asendit. Vallas tegutseb edukaid puidu- ja metallifirmasid, põllumajandustootjaid, kauplusi ja teenindusettevõtjaid. Põllumajandustootmine on kontsentreerunud suurematesse taludesse ja ettevõtetesse. Vanad tööstushooned on võetud uuesti kasutusse. Vallas asuvate suuremate ettevõtete kõrval tegutseb ka rida väikeettevõtteid. Valla ettevõtlusaktiivsus - 3,0 ettevõtet 100 elaniku kohta – jääb siiski oluliselt alla Eesti keskmisele näitajale. Kohapealne ettevõtlus ning hea juurdepääs Pärnu linnastu töökohtadele on olnud eelduseks elanike sissetulekute suhteliselt kiirele kasvule viimastel aastatel. Elanike sissetulek on lähedane Eesti keskmisele tasemele.

Tööhõivet ja ettevõtlust mõjutab kuulumine Pärnu linnastusse, mis loob valla elanikele märksa suuremad võimalused töö leidmiseks ka väljaspool Paikuse valda. Ettevõtjad saavad aga omakorda arvestada nii Pärnu kui ka Sindi tööjõuga. Ettevõtluse arengu jaoks on võtmetähtsusega infrastruktuuri olemasolu ja kvaliteet. Lisaks on maakasutuse planeerimine peamine vahend, kuidas suunata tööstuse ja ettevõtlusalade territoriaalset paiknemist.

Kommertsteenuste ja kaubanduse võrk vallas on vähearenenud. Vallakeskuses on mõned kauplused. Puuduvad sularahaautomaat, juuksur, saun, korralik kaasaegne kaubanduskeskus. Küladest on väike kauplus Seljametsa külas, kauplus-baar Silla külas ning Vaskrääma küla teenindab kauplusauto. Ka valda läbivatel suurematel teedel puudub valla piires trassiteenindus – bensiinijaamad, kiirsõigikohad jms.

Paikuse aleviku infrastruktuur ja turismiettevõtlus

Vallakeskus, Paikuse alevik, asub Pärnu-Sindi arengukoridoris, 7 km kaugusel Pärnu kesklinnast ja 3 km kaugusel Sindi linnakeskusest, valla suuremad asulad on tihedalt lõimunud Pärnu linnastusse.

Paikuse alevikku läbib Pärnu-Paide maantee ning selle vahetust lähedusest möödub Via Baltica (mis ühendab muuhulgas Tallinna, Pärnut ja Riiat, võimaldades suurepärase ligipääsu vallale nii Põhja-Eestist ja Tallinnast kui ka Edela-Eesti kaudu Lätist ja kaugemalt).

Paikuse vahetus läheduses asuv suvepealinn Pärnu, mis on väga populaarseks sihtpunktiks nii väljastpoolt Eestit saabuvate turistide seas kui ka siseturismi lõikes, on kättesaadav peale isikliku transpordi nii liinibussiga (Pärnul on regulaarne bussiliiklus kõikide peamiste Eesti linnade ning saartega) kui ka rongiga (reisirongiühendus on Tallinnaga).

Pärnu linna ühendab Paikuse alevikuga heas korras asfaltkattega maantee (7 km, osa Pärnu-Paide maanteest), mille kõrval kulgeb jalgratta- ning kõnnitee. Maanteed mööda liigub Pärnu kesklinna ning Paikuse aleviku (kuni Sindi alevikuni) vahel igal täis- ja pooltunnil bussiliin (nr 40).

Kui teede ja liiklussõlmede kvaliteet on hea, siis praegune ühistranspordi ühendus toimib valla territoriaalset asendit nõrgestavana. Arvestades Paikuse valla elu tihedat lõimitust Pärnu linnastu teiste asulatega, võib antud bussiliini hetkel ebapiisavaks ühenduseks lugeda, kuna see ei vasta Paikuse aleviku ja Pärnu linna vahel liikuva inimhulga ja selle suuruse vajadustele. Vallasisene ühistransport puudub.

Nii Pärnu linn kui ka Paikuse alevik on hästi ligipääsetavad ka veeteede kaudu: Pärnu linn asub Liivi lahe põhjaosas asuva Pärnu lahe põhjakaldal ning linna läbib lai ning aeglase vooluga Pärnu lahte suubuv Pärnu jõgi;

Pärnu lahest läbi Pärnu linna mööda Pärnu jõge ülesvoolu sõites, möödub jõgi planeeritavast Kiviaja küla teemapargi alast ning Paikuse alevikust. Pärnu jõgi ongi vabalt laevatatav (vajalik minimaalne veesügavus 60 cm) Paikuse alevikuni.

Paikuse alevikus soodustavad turismi maalilised jõed (Pärnu ja Reiu), jalgrattateed ja metsarajad männikuis ning mujal; kanuu- ja rabamatkade võimalused, Soomaa rahvusparki lähedus, koduloomuseum.

Nii valla erinevate osade arengu kui ka valla turismiinfrastruktuuri nõrkuseks võib lugeda vähest omavahelist koostööd ja ebapiisavat infovahetust. Järgides puhkemajanduse ja turismi arenduse eeltingimusena üht olulisimat märksõna – koostöö, on üheselt selge, et Paikuse vallas saab selle aluseks olla just jätkusuutlike ning arenemisvõimeliste külakogukondade väga hästi koordineeritud ühistegevus.

Paikuse aleviku looduslikud ressursid

Pärnumaa maastike ning Paikuse valla puhke- ja turismimajanduse peamiste loodusressursside seas tuuakse ühe väärtuslikumana esile Reiu jõe suudmeala ning laiemalt ka Pärnu jõe ja Reiu jõe alamjooksu. Piirkond hõlmab Reiu jõe suudmeala ja Pärnu jõe vasakkalda koos Paikuse alevikuga. Nauditavad vaated jõele avanevad Pärnu Paikuse teelt ja sillalt, samuti Reiu vanalt raudteesillalt.

Loodusressursside aspektist on murettekitav suhteliselt laialt levinud prügi mahapanek metsa alla, mis omakorda tõstab oluliselt üldise reostatuse ohtu vallas ning rikub Paikuse kui puhta loodus- ja heakorrastatud elukeskkonnaga valla mainet.

Loodusressursside vaba aja veetmise, puhkuse ja turismiga seotud tegevustes rakendamise suurimaks tugevuseks on kindlasti nende ressursside kõrge rekreatiivne väärtus, suhteliselt hea ligipääs (füüsiline kättesaadavus) ning ka asukoht – Pärnu linna lähedus. Samas võib just viimane osutada suurimaks ohuks – eriti suure külastuskoormuse suhtes tundlikele looduskooslustele aga ka kohalike elanike elukeskkonnale ehk siis elukvaliteedile tervikuna. Seega vajab eelpool kirjeldatud ressursside põhised tegevused hästi läbimõeldud ja tulemuslikult toimivat koordineerimist ning suure külastusintensiivsusega piirkonnad pideva seire ja haldamise korraldamist.

Paikuse aleviku kultuuri- ja ajalooressursid

Pärnu Muuseumi poolt turunduses kasutatav tunnuslause Pärnumaa - 11 000 aastat ajalugu on väga tihedalt seotud ka Reiu jõe suudmealal alates 2000. aastast toimunud nn Sindi-Lodja kiviaja kolme asulakoha arheoloogiliste väljakaevamistega (2002. aasta suvel avastatud nn Sindi-Lodja III asulakoht on umbes 6000-5500 aastat vana). Väljakaevamiste käigus on leitud tuhandeid kammkeraamikakilde, tulekivist esemeid ja kivitööjääke. Tartu Ülikooli arheoloogia dotsent Aivar Kriiska juhendamisel-juhtimisel on Tartu ja Helsingi ülikooli arheoloogia eriala tudengid ning Pärnu muuseumi spetsialistid kaevanud välja üle 7000 leiu. Teadaolevalt on tegemist ühe Eesti vanima kiviajal asustatud piirkonnaga, mis omab nii sisulise sõnumi kui ka asukoha poolest väga suurt potentsiaali kujuneda juba lähiaastatel aastaringselt külastatavaks teemaalaks-pargiks.

Reiu jõe suudmealal on asunud aurutellisevabrik Zintenhof. Tellisevabrik rajati Reiu jõe äärde 1898. aastal ning see põletas 5 miljonit kivi aastas, lisaks vormiti veel mitut liiki valtskatusekive. Tehas töötas hooajaliselt, mis tähendab, et suveperioodiks saabus ümberkaudsetest asulatest palju uut rahvast.

Reiu jõe suudmes asus ka Lodja kõrts, mis ehitati 1832. aastal. Praeguse Reiu silla asemel oli seal parvsild. Olulist rolli mängis Reiu jõe ajaloos ka palkide parvetamine, mis oli elanikkonna jaoks suureks sissetulekuallikaks. Kaubamahtude suurenemisel ehitati 1933. aastal Sindi-Lodja kaarsild – praegune vana raudteesild, mis jääb Reiu suudmest mõnisada meetrit ülesvoolu, olles pääsuks Raeküla

Eraldi suunana koduloo uurimises on vajalik ära märkida ka vallast pärit silmapaistvad isikud ning nendega seotud paigad. Paraku ei ole valla nn isikuloolised paigad (nt helilooja Mihkel Lüdigi sünnikoht) hetkel veel vaba aja veetmise, puhkuse ja turismiga seotud tegevustes rakendamiseks valmis. Paigad vajavad tähistamist, tutvustava informatsiooniga varustamist ja järjepidev hooldamine-haldamine korraldamist ning juurdepääsuteed korrastamist ja viitadega märgistamist.

Piirkonnas on oluliseks kultuuriressursiks ka Reiu vabaõhulava. Alates 1999. aastast on vabaõhu üritusteks planeeritud Reiu jõe äärsed ala välja arendamisel vallale peamiseks koostööpartneriks olnud Pärnu teater Endla.

1.2 Hinnang piirkonna olukorrale

Tabel 2. Paikuse aleviku SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> Geograafiline asend – kahe linna vahel (Pärnu ja Sindi). Infrastruktuur – mustkattega teed nii Pärnu kui ka Viljandi suunal. Looduslikud ressursid – jõed, turvas, puhas vesi, u 70% kaetud metsaga. Tugev kultuuripärand, sh Kiviaja küla asulakoht. Väljaarenenud alevik koos kommunikatsioonidega. Inimeste suurem sissetulek võrrelduna maakonna keskmisega. Tööealine elanikkond 63% elanikest. Kasvav elanike arv. Väljaarenenud sotsiaalse infrastruktuuri võrgustik (koolid, lasteaiad, apteek). Iseendaga hakkama saav omavalitsus. Noorte osakaal on suhteliselt suur – 26% rahvastikust. 	<ul style="list-style-type: none"> Kohapealsete töökohtade vähesus. Kaubandus ja teenindus on välja arendamata. Jõeääred ei ole ära kasutatud, ligipääsetavus puudub, sh lautrid, paadisillad jmt. Puhke- ja vaba aja veetmise kohtade vähesus. Ajaloolise potentsiaali alarakendamine (Kiviaja küla). Välja kujunemata aleviku keskus.
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> Kaubanduse ja teeninduse arendamine, sh kaubanduspindade väljaehitamine, teenuste laiendamine (nt keemiline puhastus, jalatsiparandus jmt). Turismiinfopunktide võrgustiku loomine. Kiviaja küla väljaehitamine – kultuuripärandi ära kasutamine. Puhkekohtade arendamine inimestele. Vabaõhulava arendamine ja ürituste korraldamine. Koostöö arendamine naaberomavalitsustega jõgede enamaks rakendamiseks, sh radade väljaehitamine. Turistides huvi tekitamine Paikuse valla vastu – uued atraktsioonid ja teenused. 	<ul style="list-style-type: none"> Raha vähesuse tõttu jäävad olulised investeeringud teostamata – tehakse üksikuid löike selle asemel, et terviklikult läheneda. Turistidele ei suudeta pakkuda kvaliteetset teenust. Kogukond ei aktsepteeri suuri turistide voogusid. Kohaliku miljöö kahjustamine turistide poolt. Turistide arvu vähesus selleks, et ettevõtjad uusi kaubandus- ja teeninduspindu välja ehitaksid. Inimeste suundumine muudesse piirkondadesse seoses kohapealsete töökohtade vähesusega.

2. Visioon ja arengueesmärgid

Paikuse valla üldvisioon aastaks 2024 sedastab: Paikuse vald – parim paik elamiseks. Võttes arvesse, et Paikuse alevik on valla südameks ja keskuseks, on viimase visioon ning arengueesmärgid valla omaga tihedalt seotud ning sarnased.

2.1 Visioon

Visioon aastaks 2024

Paikuse alevik on Paikuse valla keskuseks ja arengumootoriks, mis tagab tasakaalustatud arengu terves vallas. Tänu aleviku heale eeskujule on esmatasandi teenused välja arendatud ka külades.

Visiooni täitmist iseloomustavad alljärgnevad märksõnad.

- Puhkemajanduse areng – elanikele ja turistidele on loodud mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks ja rekreatsiooniks.
- Kaubanduse ja teeninduse arendamine – alevikus on välja arendatud eeskujulik kaubanduse ja teeninduse võrgustik.
- Tugev vallakeskus – Paikuse alevik on valla teiste piirkondade arengumootoriks, välja on kujunenud selge aleviku keskus. Alevikust on saanud alev.
- Väikelinnaline asulamiljöö.
- Töökohtade loomine – kohalike töökohtade arvu on märkimisväärselt suurendatud.

2.2 Piirkonna prioriteetid

Paikuse eelisarendatavad valdkonnad prioriteetsuse järjekorras on alljärgnevad.

1. Kaubandus ja teenindus, sh sotsiaalsete teenuste pakkumise laiendamine (spordikeskus, perekeskuse loomine, noortekeskuse laiendamine).
2. Infrastruktuur – kergliiklusteed, jõeäärsed kallasrajad, puhkealad, veeteed.
3. Töökohad ja ettevõtlus – teadmistel põhinevate töökohtade loomine.
4. Logistika – bussiliikluse parendamine.
5. Kultuuriürituste välja arendamine.

Eeldatavad tulemused

Paikuse vallas on atraktiivne ettevõtluskeskkond, elanike vajadusi rahuldav kaubandus- ja teenustevõrk. Soodustakse igat liiki ettevõtluse ja töökohtade teket, välja arvatud tööstused, mis halvendavad keskkonda ja valla asulate miljööväärtust. Ettevõtluse areng ja sellega kaasnev töökohtade kasv vallas pakub uusi võimalusi nii kohalikele elanikele kui ka kogu linnastu töötajaskonnale.

Alevikust on kvaliteetne, elanike ja ettevõtete vajadusi rahuldav maanteeühendus linnaregiooni keskuslinna Pärnusse. Ühistransport rahuldab piirkonna elanikke. Tehnilised infrastruktuurid rahuldavad elanike ja ettevõtete vajadusi, loovad sobivates kohtades eeldused elamu- ja ettevõtlusalade arenguks ning on puhta looduskeskkonna säilimise aluseks.

Paikuse alevikku iseloomustab kõrge miljööväärtuslikkus ja heakorrastatus. Asustusest ja intensiivsest maakasutusest tulenevad riskid looduskeskkonnale on maandatud.

Sotsiaalne infrastruktuur soosib ühtlast ja terviklikku arengut ning tagab elukeskkonna hea konkurentsivõime Pärnu linnaregioonis. Koolid ja lasteasutused pakuvad linnastus konkurentsivõimelist ja elanike vajadusi rahuldavat alus- ja põhiharidusteenust. Alevikus on kaasaja nõuetele vastav ja puhkemajandust toetav vaba aja infrastruktuur. Aktiivne kultuuri- ja seltsielu ning noorsootöö toimib. Elanikele on kohapeal tagatud esmatasandi sotsiaal- ja tervishoiuteenused.

3. Piirkonna tegevuskava

Tegevus	Tegevuse aeg	Tegevuse maksumus kokku	2011	2012	2013	2014-2024	Tegevuse elluviimise korraldaja
Traditsiooniliste aleviku identiteeti tugevdavate ettevõtmiste (valla tähtpäevad, laadad, külapäevad jne) jätkamine ja arendamine	pidev	2,500,000 kr	150,000 kr	150,000 kr	200,000 kr	2,000,000 kr	vallavalitsus, küla kogukonnad
Paikuse aleviku ja Silla küla piiri muutmine - Paikuse aleviku territooriumi laiendamine	2010-2011	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	vallavalitsus
Aleviku haldusterritooriumi laiendamise küsimuse algatamine (Sindi Linnuriigi liitmine Paikuse valla koosseisu)	2014-2024	500,000 kr	- kr	- kr	- kr	500,000 kr	vallavalitsus
Vallavalitsuse ja aleviku ettevõtjate koostöö korralduslik arendamine (regulaarsed ümarlaadud, koostööstruktuurid)	pidev	1,350,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	150,000 kr	1,000,000 kr	vallavalitsus, volikogu, ettevõtjad
Kaasaegse kaubandus-teeninduskeskuse rajamise jaoks tingimuste loomine ja ettevõtjate huvide ühildamine valla avalike huvidega keskuse väljaarendamisel (sh nt posti- ja pangateenus, taluturg)		- kr					
Ettevõtjates huvi tekitamine ja tingimuste loomine bensiiinjaama ehitamiseks Paide maanteele Paikuse alevikus		- kr					
Kiviajaküla teemapargi arendamine	2010-2012	4,500,000 kr	4,000,000 kr	- kr	- kr	500,000 kr	vallavalitsus, MTÜ Loomekeskus
Paikuse-Reiu vabaõhulava arendamine koostöös eraettevõtjatega	2011-2014	2,600,000 kr	100,000 kr	500,000 kr	1,000,000 kr	1,000,000 kr	vallavalitsus
Jõetranspordi randumissildade ja kodusadamate rajamine koostöös erasektoriga	2011- 2024	43,000,000 kr	2,000,000 kr	- kr	1,000,000 kr	40,000,000 kr	vallavalitsus
Paikuse Soomaa värava arendamine (majutus- ja parkimisvõimalused, külalistele avatud puhkealad Seljametsas ja Põlendmaal, teedevõrk, turundus, koostöö Soomaa RP külastuskeskusega)	2011-2024	800,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	500,000 kr	vallavalitsus, Soomaa
Paadisildade rajamine	2011-2014	800,000 kr	50,000 kr	500,000 kr	50,000 kr	200,000 kr	vallavalitsus
Reiu vee- ja lõbustuspargi rajamise idee toetamine ja elluviimist toetavate tingimuste loomine ettevõtjatele	2014-2024	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	vallavalitsus, eraettevõtlus,

Elamupiirkondade ettevalmistamine: detailplaneeringute koostamine, kommunikatsioonide väljaehitamine ja kruntide müügi koordineerimine	pidev	5,700,000 kr	200,000 kr	200,000 kr	300,000 kr	5,000,000 kr	arendajad
Paikuse aleviku ja Silla küla administratiivpiiri muutmine ja Paikuse aleviku nimetamine aleviks	2010	100,000 kr	100,000 kr	- kr	- kr	- kr	vallavalitsus
Västriku tänava äärsel kergliiklustee detailplaneeringu koostamine Kalda teeni	2010	5,000 kr	5,000 kr				vallavalitsus
Reiu-Paikuse Vabaõhulava puhkeala rekonstrueerimise projekti tellimine	2011	150,000 kr	100,000 kr	50,000 kr	- kr	- kr	KOV
Reiu Külalissadama projekti tellimine	2011-2013	2,000,000 kr	1,000,000 kr	1,000,000 kr	- kr	- kr	KOV
Paikuse aleviku laululava uuendamine – projekti tellimine	2011-2013	70,000 kr	50,000 kr	20,000 kr	- kr	- kr	KOV
Paikuse - Tammiste silla ehitamine üle Pärnu jõe	2014 - 2024	50,000,000 kr	- kr	- kr	- kr	50,000,000 kr	KOV
Paikuse suure übersõidu rajamine (Via Baltica übersõit)		- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	MKM
Tänavavalgustus: Ratta tänav	2011	80,000 kr	80,000 kr	- kr	- kr	- kr	KOV
Linnuriigi tänavavalgustuse rekonstrueerimine	2011 - 2013	200,000 kr	10,000 kr	90,000 kr	100,000 kr	-	KOV
Toominga-Teeveere tänavavalgustus	2011-2013	255,000kr	10,000kr	125,000kr	125,000 kr	-	KOV
Tänavavalgustus: Käärasoo tee	2012	250,000 kr	- kr	250,000 kr	- kr	- kr	KOV
Tänavavalgustus: Kõnnitee Paide mnt	2011	400,000 kr	400,000 kr	- kr	- kr	- kr	KOV
Tänavavalgustus: Jõekalda tee	2011 - 2020	600,000 kr	100,000 kr	- kr	250,000 kr	250,000 kr	KOV
Tänavavalgustus: Koolitee kõnnitee	2010	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	Politseikool
Tänavavalgustus: Tehnika tn	2014	150,000 kr	- kr	- kr	- kr	150,000 kr	KOV
Kaugkütte soojatorustike renoveerimine: Paikuse alevik	2010 - 2013	5,000,000 kr	3,000,000 kr	2,000,000 kr	- kr	- kr	SW Energia
Kasutatud puurkaevude tamponeerimine, pumplate lammutamine	2011 - 2012	240,000 kr	120,000 kr	120,000 kr	- kr	- kr	KOV
Keraamika tänava veevarustuse ja kanalisatsiooni väljaehitamine	2013 - 2014	10,000,000 kr	- kr	- kr	5,000,000 kr	5,000,000 kr	KOV
Ühiskondlike objektide varustamine jäätmekogumise konteineritega: pargid, ujumiskohad, puhkekohad, spordiväljakud	pidev	300,000 kr	60,000 kr	60,000 kr	60,000 kr	120,000 kr	vallavalitsus
Päevakeskuse pargi rekonstrueerimine	2011-2013	150,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	- kr	Päevakeskus
Kallasradade rajamine Pärnu jõe äärde	2012-2013	2,500,000 kr	- kr	1,000,000 kr	1,500,000 kr	- kr	vallavalitsus
Paide mnt äärsel rohetsooni korrastamine	2011-2013	150,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	- kr	vallavalitsus
Pärnade pst 5 hoone renoveerimine	2011-2013	700,000 kr	200,000 kr	300,000 kr	200,000 kr	- kr	vallavalitsus
Tavandihoone ehitamine kalmistule	2013-2024	5,000,000 kr	- kr	- kr	300,000 kr	4,700,000 kr	vallavalitsus
Koerte jalutusväljakute rajamine tiheasustusega alade lähedusse	2012-2013	600,000 kr	- kr	300,000 kr	300,000 kr	- kr	vallavalitsus
Paikuse Põhikooli pargi rekonstrueerimine	2012-2013	200,000 kr	- kr	50,000 kr	150,000 kr	- kr	Paikuse Põhikool

Paikuse alevikus Tiigi järve puhastamine, purskkaevu ja tulede paigaldamine	2011	350,000 kr	350,000 kr	- kr	- kr	- kr	vallavalitsus
Valla välikaardi paigaldamine	2011	60,000 kr	60,000 kr	- kr	- kr	- kr	vallavalitsus
Paikuse Põhikooli aula rajamine spordisaali asemel		1,700,000 kr	200,000 kr	1,500,000 kr	- kr	- kr	KOV
Eelkutsõppe edendamine Paikuse Põhikoolis koostöös regiooni kutsekoolidega		1,300,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	1,000,000 kr	KOV
Väärtuskasvatuse õppekava väljatöötamine ja rakendamine		30,000 kr	15,000 kr	10,000 kr	5,000 kr	- kr	KOV
Haridusasutuste õppevahendite pidev vastavusse viimine uute õppekavade nõuetega ning kaasajastamine (ka koolimööbli uuendamine)		3,100,000 kr	900,000 kr	1,000,000 kr	200,000 kr	1,000,000 kr	KOV
Pikapäevärühma töölerakendamine II ja III kooliastmes		400,000 kr	200,000 kr	100,000 kr	100,000 kr	- kr	KOV
Õuesõppekeskuste väljaarendamine haridusasutustes		2,600,000 kr	200,000 kr	200,000 kr	200,000 kr	2,000,000 kr	KOV
Multifunktsionaalse tervise- ja vaba aja keskuse ehitamine (sh kahe perearstipraksise töölerakendamine): sotsiaal- ja tervisevaldkonna osa		10,000,000 kr	10,000,000 kr	- kr	- kr	- kr	KOV
Spordihoone ehitamine (3 pallimänguväljakut, jõu- ja võimlemissaalid) tervise- ja vaba aja keskuse osana		30,000,000 kr	30,000,000 kr	- kr	- kr	- kr	KOV
Spordikooli asutamine (huvikooli laiendamine huvi- ja spordikooliks) ja kategooriaga treeneritega komplekteeritud treeningrühmade avamine		1,400,000 kr	500,000 kr	200,000 kr	200,000 kr	500,000 kr	KOV
Noortekeskuse laiendamine tervise- ja vabaaja keskuse osana (sh personali täiendav komplekteerimine)		3,200,000 kr	300,000 kr	1,200,000 kr	1,200,000 kr	500,000 kr	KOV
Kooli ja valla raamatukogu ühendamine ja uute ruumide kasutuselevõtmine		1,700,000 kr	500,000 kr	500,000 kr	200,000 kr	500,000 kr	KOV
Pärnu jõe äärsete puhkekohtade väljaehitamine, uute tervise-, matka-, ja loodusradade rajamine		300,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	50,000 kr	150,000 kr	KOV
Reiu Vabaõhulava ja territooriumi puhkealaks kujundamine		1,450,000 kr	50,000 kr	1,000,000 kr	200,000 kr	200,000 kr	KOV

4. Arengukava jälgimine ja hindamine

Paikuse aleviku arengukava vaadatakse üle iga-aastaselt. Piirkonna koosolekutel lepatakse vastavalt tegevusprioriteetidele kokku konkreetsed tegevused ja määratakse neile vastutajad. Koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui üks kord aastas.

Tegevuste täitmist jälgitakse jooksvalt ja tegevuste eest vastutajad annavad aru asjade käigust. Igaks aastaks lepatakse kokku tegevusprioriteedid, tegevuskava ja selle täitmise eest vastutajad. Kogu arengukava jälgimise, täitmise ja täiendamise eest vastutab vallavalitsus.

Kasutatud materjalid

1. Paikuse arengukava 2011-2024, Paikuse 2010.
2. Paikuse valla puhkemajanduse- ja turismi arengukava 2013 , Paikuse 2006.
3. Pärnu maakonna puhke- ja turismimajanduse arengukava aastateks 2005-2008, Pärnu Maavalitsus, Pärnu 2004.
4. Interneti leheküljed:
  - a. Paikuse vald – www.paikuse.ee;
  - b. Pärnu Maavalitsus – www.mv.parnu.ee;
  - c. Eesti Statistikaamet – www.stat.ee;
  - d. Google'i otsingumootor – www.google.ee (erinevat taustainfot andvad leheküljed).
5. Eesti Regionaalarengu strateegia 2005-2015, Siseministerium, 2004.
6. "Kiviaja küla Paikusel". Turismitoote kontseptsioon ja teostatavus- ning tasuvusanalüüs, Cumulus Consulting OÜ, 2010.